

Szerenád- est

Igy, tavasztajon divat a szerenádozás. A friss lombok alatt szól a legszebben a csendes-érzelmes dal, s ilyenkor csöngedeznek legandalítóbban a verssorok...

Valószínűleg az évnek ez a legszebb időszaka készítette a **Bartók Béla Művelődési Központot** arra, hogy szerenádest rendezzen a világ irodalmának és zeneirodalmának legszebb darabjaiból.

A vasárnap este bemutatott — igényes szerkesztésű — összeállítás **Aragón**-verset és **Chopin**-zongoradarabot, **József Attila**-költeményt és **Donizetti**-hárfaszólót sorolt egymás mellé, s ezzel a szerencsés szó—zene váltással valóban érdekessé, élvezetessé vált a program.

Erdős János bevezetője után **Bóddás Péter** zongoraművész, **Sinkó György** operaezenes, a **Kardos Pál** vezette **Bartók Béla Kamarakórus**, **Molnár Judit** versmondó, **Wehninger Richard** hárfaművész, **Teszary Gábor** versmondó, valamint a **Zene-művészeti Főiskola** szegedi tagozatának **Vántus István** vezette kamarazenekara lépett a pódiumra, s valamennyien tehetséggel, a szerenádokhoz illő művészi finomsággal tolmácsolták a rájuk bízott számokat.

Kár, hogy a szép est — a kifüggesztett plakátok és a szertepostázott meghívók ellenére — kevés érdeklődőt vonzott.

Talán odakint, a friss lombok alatt még szebben szól a csendes-érzelmes dal és andalítóbban csöngedeznek a verssorok?

L. A.

Bemutatkozik a MINSZK-22

A szegedi műszaki hónap eseményeiből

A X. műszaki hónap rendezvényeinek sorában több érdekes előadás, bemutató lesz a héten is Szegeden. Kiemelkedik közülük egy mai rendezvény: a MINSZK 22-es elektronikus számológépet Varga Tibor mutatja be a JATE kibernetikai laboratóriumában. A korszerű közvilágítási berendezések műszaki és gazdasági követelményeiről ugyancsak ma lesz előadás: a témáról az MTESZ-ben, Csizmadia Gábor okleveles villamosmérnök tájékoztat. A Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület több előadást rendez a héten. Így például a lángmentes munkaruhaanyagok technológiai továbbfejlesztéséről Faragó László

számol be a KSZV központi gyárában; Szajbely Mihály főmérnök pedig automatizálás a pamutfonó-szövő iparágban címmel tart előadást a textilművekben.

Az új autóbuszmenetrendről, a szerkesztési elvekről Kátai Ferenc ad tájékoztatást csütörtökön, s egy nappal később ugyancsak a 10-es AKÖV-nél rendezik azt a filmvetítést, melynek során a rakodásgépesítés időszzerű témáját ismertetik a szakemberekkel. Ezenkívül még egész sor üzemben, vállalatnál kerül sor olyan szakmai rendezvényekre, előadásokra, melyek a műszaki fejlesztést hivatottak elősegíteni.

Túl a fagyosszenteken?

Kétszeres időjárásírási menetrend-módosulásról adott tájékoztatást hétfőn délután dr. Tardos Béla, a központi meteorológiai intézet tudományos főmunkatársa. Az egyik az, hogy az a szubtrópusi levegő, amely 26—30 fokos hőség „fenyegetésével” indult meg felénk vasárnap este, hétfőre virradó éjszaka magasan elkarolyarodott Románia felé. Így egyrészt megszabadultunk a hirtelen, átmenet nélkül ránk köszöntő kánikulától, másrészt tovább lassult az Alpokban a hóolvadás, csökkentve a szerencsére már amúgy sem túlságosan nagy árvízveszélyt.

A másik eltérést a menetrendtől az okozta, hogy az Alpoktól és az Északi Kárpátoktól délre fekvő területen a továbbiakban is délnyugati irányú áramlás marad, ami nagyjából az eddigi hőmérsékletet fogja fenntartani. Így bár a napár kedden, szerdán és csütörtökön a három fagyosszent nevét tünteti fel, látogatásuk már nem fenyeget. A jelek ugyanis arra mutatnak, hogy „feladatok” már a múlt hét elején rántórt nagyarányú lehűléskor „elvégezték”.

A szolgáltatások fejlesztéséért

A KIOSZ Csongrád megyei választmánya tegnap délelőtt tartotta értekezletét Szegeden, a Horváth Mihály utcai székházban. Sass Ferencné megyei titkár ismertette a vezetőség beszámoló-

ját az elmúlt időszak munkájáról. Együttal szolt arról is — hisz a mostani éviördülő számvetésre ösztönöz —, hogyan fejlődött a szervezet az elmúlt huszonöt év alatt, miképp töltötte be hivatását. Elsőrendű feladatnak azt tekintették, hogy a kisiparosok tevékenységét összehangba hozzák a népgazdaság érdek-

keivel. Napjainkban sokoldalú támogatás is mutatja, hogy erre a tevékenységre szüksége van a társadalomnak.

A közületek is igénylik a kisiparosok tevékenységét s a kereskedelem is rendel tölük. Az építőiparban különösen sok a közületi megrendelés — félév alatt közel 5 millió az elvégzett építőmunkák értéke. A szerelő-, a vas- és a fémiparban, a gépjárműjavításban, a szolgáltatóiparok zömében, a textilruházati iparban jónak mondható a munkával való ellátottság.

A felszabadulás 25. évfordulójára indított versenyben is a szolgáltatások fejlesztését állították előtérbe. A KIOSZ megyei titkára ismertette azokat a rendelkezéseket, melyek a kisipart segítik feladatai megoldásában.

A megye iparoslétszáma — 1970. március 31-i adat — rezzusi versenyhez, amelyet 4 ezer 233 fő, 119-el több, július 1-től indítanak az mint tavaly március végén. MSZMP X. kongresszusa Száznyolevannal nőtt a mel-

lőfoglalkozásként ipari tevékenységet folytatók száma. Nyolcszáznyole ipari tanuló tanul szakmát kisiparosoknál. A szakmunkásképzés új törvényét ma már valamennyi kisiparos ismeri, de még elég gyakori, hogy elmulasztják az előírtak betartását.

A kisiparban is élénkül a verseny, többet tesznek a fejlesztésért, gépek beszerzéséért, a reklámért. A szegedi piacrendezés során 28 kisiparos épített tetszetős pavilont. A tanulás, szakmai lépéstartás is napirenden van: tanfolyamokon ismertetik az új, korszerű eljárásokat.

A választmányi ülésen értékelték a megyei versenyt. A járási alapszervezetek közötti félévés versenyben Hódmezővásárhely, a kis csoportok között Mindszent lett az első. Ugyancsak ebből az alkalomból vehette át Rátkai Sándor szegedi papucskészítő a Könnyűipar Kiváló Dolgozója kitüntetést, dr. Horváth Ferencétől, a KIOSZ országos központja osztályvezetőjétől.

A választmány felhívta Csongrád megye kisiparosait, hogy csatlakozzanak a kongresszus versenyhez, amelyet 4 ezer 233 fő, 119-el több, július 1-től indítanak az mint tavaly március végén. MSZMP X. kongresszusa Száznyolevannal nőtt a mel-

Képzőművészeti napló

Két szegedi vonatkozású kiállítás nyílt vasárnap. A hódmezővásárhelyi **Tornyai János Múzeumban** számos szegedi képzőművész részvételével a VI. Dél-alföldi Tárlatot nyitotta meg — dr. Dömötör János múzeumigazgató, országgyűlési képviselő üdvözlő szavai után — dr. Koncz János, a Csongrád megyei pártbizottság osztályvezetője, a **Móra Ferenc Múzeum** Horváth Mihály utcai képtárában pedig Rozványi Márta művészettörténész zománcművészeti kiállítást adott át az érdeklődőknek. A vásárhelyi tárlatnyitón ismertették Szentés város tanácsának döntését a **Kosztai-érem** odaítéléséről. Az öt éve alapított érmet ezúttal

Kosztai Rozália Békés megyei festőművésznek nyújtotta át dr. Bajomi Sándor, Szentés város tanácsa vb-elnöke.

A VI. Dél-alföldi Tárlat

A dél-alföldi tárlatokat a képzőművész-szövetség délmagyarországi területi szervezete rendezi, Békés és Csongrád megyék, valamint Szeged város művelődésügyi osztályainak meg a két szomszédmege múzeumainak közreműködésével.

Gazdákban gazdag kiállítások váltják tehát egymást Vásárhelyen tavaszról tavaszra, s a több mint fél évtizedes kiállítás-sorozatnak tulajdonképpen mindig is ez a jölszervezettség volt a legnagyobb értéke. Úgy is mondhatnánk, hogy a harmadikusan együttműködő „hatóságok” lehetnek, s lehetnek büszkéik a képek és szobrok ilyen rendszeres és bőséges összegyűlésére, hiszen a déli országrészben működő képzőművészek sorozatos találkozója elsősorban az ő buzgolkodásukat dicséri.

S ahogy az efféle, jó barátságot, kölcsönös szimpátiát bizonyító kiállításokon lenni szokott, a közszemlére kített munkáknál fontosabb a művészek részvétele. Az, hogy az egyéb fórumokon nagy sikerrel szereplő vagy éppen „rossz passzban” levő meghívottak jelenlétüket az országész művészeti életében. Nagy tét nincs, de azért kinek-kinek illendő szerepelni.

Igy azután nem csoda, hogy meglepetésnek nyoma sincs a vásárhelyi múzeum termeiben. A tárlatlátogató, aki májusról májusra megnézte a dél-alföldiek újabb és újabb gyűjteményeit, most is megleli a vásárhelyi Almási Gyula, Fejér Csaba, Fodor József, Hézsó Ferenc, Németh József, Szalay Ferenc, a szegedi Dorogi Imre, Fontos Sándor, Cs. Pataj Mihály, Pintér József, Zoltánfi István, Papp György, a Békés megyei Ezüst György, Koszta Rozália, Lipták Pál, stb. képeit, de azon túl, hogy a már bizonyított tehetség jegyeit ismét leolvassa, nem sok dolga akad. „Névjegyek” — természetesen sok más tárlaton is sikert ígérő — névjegyek a népes festőcsoportok képei, s mint ilyenek, Vásárhelyen már aligha okoznak nagy meglepetést. Persze, nemcsak Vásárhelyen, a VI. Dél-alföldi Tárlat további úti-állomásain, Szegeden, Gyulán és Szentesen sem.

Meghökkenésre kevés oka van hát a kiállítás nézőjének. Dér István „Pávás

lány” és „Szárado háló” című táblája készlet csak hosszabb tünődésre, hiszen a fiatal szegedi festőnek ezek az újabb, „kifehéredett” munkái erőteljes érlelődésről, talán egy alkotói szakasz kezdetéről vallanak. Hasonlóképpen érdeklődéssel kell nézni a szintén szegedi Pataki Ferenc két főképp színeivel figyelmet keltő képét, s a makói Takács Győző váratlanul feltűnt, de mindenképpen érdeklődést keltő munkáit. Jó látni, hogy a szegedi festészet egyik feketebáránya Veres Mihály is jelen van a közös tárlaton: tőle a „Vándor” című, nagyméretű képét fogadta el a zsűri.

Egyéb szenzáció a grafika, szobor, érem, rézdomborítás műfajában sincs. Kalmár Márton három szobra ugyan új szint jelent, de a fiatal, Szegedre visszaszármazott művész kialakult egyéniségnek még aligha nevezhető. Az „egyéb” kategória szokatlanul rövid névsorából talán csak Mladonyczyk Béla szobrászművész dicsérhető maradéktalanul, aki tehetségét több anyagban — mész, kő, diófa — is bizonyítja. Tóth Sándor, Végvári Gyula, T. Nagy Irén, Vincze András, stb. szintén bizonyít: képességeinek korábbi elismeréséhez szolgált újabb érveket.

A VI. Dél-alföldi Tárlat ilyenformán nem más, mint a képek, szobrok néma beszédéből összeállt „ténymegállapító konferencia.” S persze jó alkalom az ilyen és olyan konzekvenciák levonására.

Művészi zománctáblák

A zománc divat — írják, mondják egyre többen, s ezt a tényt igazolandó, most Szegeden külön zománckiállítás nyílt a műfaj legjobb hazai művelőinek alkotásai-ból.

Szépek, mutatósak, nagy szakmai ismeretre vallanak az új tárlat darabjai, amelyek többek között olyan ismert alkotók kemencéiből kerültek ki, mint Bartha Éva, Bohus Zoltán, Bokor Nelly, Fabók Gyula, Stefániai Edit, Percz János.

Hogy végülis milyen eredményt mutat majd fel ez a néhány éve meghonosodott — főként a modern lakások díszítését szolgáló — nagyon régi és nagyon új műfaj?

A szegedi tárlat tanulsága szerint feltétlenül van jövője! Főképp akkor, ha a rajzosság rovására nem uralkodik el a nagyon is csábító színezés.

Akác László

Képernyő

A fehér kór

Karel Capek, miként napjaink háborús levegőjétől nem egy elborzadó, a politikai öngyilkosság tiltakozó fegyveréhez nyúlt. Passzív fegyverhez, a legaktívabb fegyver ellen. Az egyetlen magyar író, Győri Dezső, aki 1938 telén ott volt a „csehszlovák nemzet halottjának” temetésén Prágában, minap publikálta: Capek a nyugati imperialista „szövegségeket” áruháza után nem akart többé élni. Vallása tiltotta az öngyilkosságot. Ezért — hírlét — kabát nélkül járta a hideg templomokat és a Moldova-partot: tüdőgyulladást kapott. Így lelte meg a halált.

Jelképes volt a halála — jegyzi meg Győry Dezső, miként jelképes tartalmú a modern csehszlovák próza klaszszikusának utolsó drámája, *A fehér kór* is. Orvos-hőse, dr. Galén akár maga Capek lehetne, az elvadult fegyver-juendek végeznek vele az utcán — ahogy (nem nehéz feltételezni) a hitlerjugendek végeztek volna a csehszlovák íróval. Dehát hogyan küzdjön a humánus magányosan, ha nincsenek társak, ha a kortársak hangját elveszi a terror félelme. Ahol dörögnek a fegyverek, hallgatnak a műszak.

A fehér kórt, Capek drámájának tévéváltozatát a Győzelem napjának negyedszázados ünnepén vetítették a képernyőn. A Győzelem napján a Vereség napjának vízióját. Fölötte a szerző

mártírhálála tisztelet, elevenen, figyelemzetően. A fehér kór, a háború, a fasizmus ragályos betegsége. A darab arról is szól a mának, hogy a tudomány sem menekülhet a politikai felelősség elől. A recept egyszerű: a bélpoklosok egyetlen gyógyítója a háború felszámolásának feltételéhez köti találmanyanak közrebecsátását, hiszen feleslegesen gyógyítaná az emberiséget, mely a lövészárkokban egymást mészárolja. A háborúban a Marsall hőseket lát, az orvos hullákat; a hősök rendszerint az utolsó vonalban hősök, az első vonalban legfeljebb hősi halottak. A halottaknak pedig mit ér a győzelem?

Nemere László rendező, miközben kitűnően súlypon-tozott jelenet-mozsalkokból bontotta ki a dráma erőteljes antifasizmusát, a darab más társadalmi konzekvenciáira is odafigyelt. A fehér kór éles racionalizmussal vizsgálja fel a fasizmus természetrajzát, az ipar és a militarista állam szövetségét, a nemzeti és a generációs életér-ideológiát, a fejek zűrzavarát, a félelem árát, az egyéni józanság sápadt lepke-táncát a barbár erőszak lángjában. A képeket összekötő songok előadói jellegzetes capeki figurák. Sinkó László orvosalakja a még tiltakozni képes tudomány minden erkölcsi fölényének birtokában nagyhatalású színeszi teljesítmény.

N. I.

Szeged szobrai

Mozsaras

(235.) A Dóm tér 8. szám alatti egyetemi épület lépcsőházában látható az Ohmann Béla tervei alapján a pécsi Zsolnai gyárban készült mozsaras férfigura.

KEDD,
1970. MÁJUS 12.

DELMAGYARORSZÁG 5